

SOBRE LES TESIS “LA UNITAT I LA JOVENTUT”¹

Lev Trotski

estiu de 1934

versió catalana feta per Alejo Martínez – alejomp@lycos.es - des de: “Sobre las tesis ‘La unidad y la juventud’”, en, *Escritos*, Tomo VI, volumen 1, Editorial Pluma, Bogotá, 1976, pp. 142-148.

L’objectiu d’aquest article és rectificar la consigna d’unitat orgànica, que no és una consigna nostra. La fórmula de la unitat orgànica (sense un programa, sense concreció) és una consigna buida. I així com la naturalesa física rebutja el buit, aquesta fórmula s’omple d’un contingut cada vegada més ambigu i àdhuc reaccionari. Tots els dirigents del Partit Socialista, començant per Just i Marceau Pivert i acabant per Frossard, es declaren partidaris de la unitat orgànica. El més fervent defensor d’aquesta consigna és Lebas, les tendències contrarevolucionàries del qual són arxiconegudes. Els líders del Partit Comunista estan utilitzant la mateixa consigna amb una creixent bona disposició. Potser és la nostra tasca ajudar-los a dispersar els treballadors amb una fórmula atractiva i buida?

L’intercanvi de lletres obertes entre les dues direccions sobre el programa d’acció és el prometedor començament d’una discussió sobre els objectius i mètodes del partit obrer. Ací hem d’intervenir vigorosament. La unitat i la divisió són dos mètodes subordinats al programa i als objectius polítics. Ja que la discussió ha començat feliçment, hem de destruir tàcticament les il·lusòries esperances en la panacea de la unitat orgànica. La nostra tesi és que la unitat de la classe obrera només es pot concretar sobre una base revolucionària. Aquesta base és el nostre programa.

Si demà es fusionen els dos partits, ens recolzarem en el partit unificat per a continuar el nostre treball. En aquest cas la fusió pot tenir un sentit progressiu. Però si continuem sembrant il·lusions en què la unitat orgànica té valor per si mateixa (i així és com les masses entenen aquesta consigna, no com un mitjà per a que els agitadors leninistes disposen d’un escenari més ampli i convenient) no farem més que facilitar-los a les dues burocràcies unides la possibilitat de plantejar-los a les masses que nosaltres, els bolxevics leninistes, som el gran obstacle per a aconseguir aqueixa unitat. Sota aquestes condicions, la unitat podria molt bé donar-se a esquenes de nosaltres i transformar-se en un factor reaccionari. Mai hem de maniobrar amb consignes que no són revolucionàries pel seu contingut mateix sinó que poden jugar un rol molt divers d’acord amb la conjuntura política, la relació de forces, etcètera... No ens espanta la unitat orgànica. Afirmem obertament que la fusió *pot* exercir un rol progressiu. Però el

nostre paper consisteix en assenyalar-li a les masses les condicions en les quals aquest rol seria realment progressiu. En resum: no ens oposem al corrent cap a la unitat orgànica, en què ambdues burocràcies ja s'hi han ubicat. Però alhora que ens recolzem sobre aquest corrent, que entre les masses és honest, hi introduïm la nota crítica, els criteris de demarcació, les definicions programàtiques, etcètera.

“Res seria més perillós (diuen les tesis dels camarades Craipeau-Kamoun) que cegar-se amb aquesta única perspectiva i considerar inútil tota tasca que no implique la unitat.” És correcte, però no suficient. Cal comprendre clarament que aquesta perspectiva d'unitat orgànica aïllada de les tasques revolucionàries només pot servir per a frenar els obrers reconciliant-los amb la passivitat dels dos partits.

Per a contrarestar aqueix esterilitzant hipnotisme de la consigna d'unitat orgànica les tesis proposen “un mínim de principis marxistes elementals com a garantia d'aquesta unitat”. La fórmula és gairebé clàssica com a principi d'una desviació oportunista. Es comença dosificant els principis marxistes per als estómacs delicats dels socialdemòcrates i els stalinistes. Si només es tracta d'augmentar la nostra audiència i d'obrir-se accés als obrers comunistes, ¿per què posar condicions segons els “principis elementals” (molt elementals, per cert!)? I si es tracta de quelcom més, és a dir del partit i del proletariat, com podria bastar amb un mínim de principis i, a sobre, de “principis elementals”?

Immediatament després, les tesis exigeixen que s'expliquen als obrers “que no pot haver-hi una altra genuïna unitat revolucionària diferent d'aquella que fa del partit marxista un organisme coherent i disciplinat”. I doncs?

No sabem si en la pròxima etapa del procés hi haurà un intent de fusió o, per contra, una sèrie de noves ruptures en els dos partits. No ens aventurem per la senda de les fórmules abstractes.

Des del 6 de febrer *La Verité* no ha parat de repetir la fórmula del front únic (que a més tenia en aqueixa època un contingut molt més ric que el que té *avui* la fórmula d'unitat orgànica). Critiquem Naville per no concretar el contingut revolucionari del front únic, permetent-los així a les dues burocràcies apropiarse la consigna sense córrer gran risc. No es pot repetir el mateix error en circumstàncies més greus.

I per a la joventut? El mateix. No hi ha dues polítiques, una per a la joventut i una altra per als adults. En la mesura en què la joventut es dedica a la política (i ha de fer-ho) aqueixa política ha de ser adulta. Massa factors arrossegueu la inexperta joventut revolucionària vers els stalinistes. La fórmula d'unitat facilita aquesta tendència i augmenta els perills. La nostra arma, que coincideix amb els superiors interessos de l'avantguarda proletària, és el *contingut* de la unitat. Al

mateix temps que ens recolzem en els corrents unitaris, desenvolupem la discussió, l'aprofundim, organitzem els millors elements dels dos bàndols al voltant del "màxim" dels nostres principis gens ni mica "elementals", enfortim la nostra tendència. I aleshores, passe el que passe, l'avantguarda revolucionària acabarà beneficiada tant amb la fusió com amb la ruptura.

Vegem les tesis: "La Joventut Unificada no pot tenir com a base els principis leninistes." Qui diu això? Els reformistes? Els stalinistes? No, són els mateixos generosos leninistes. Qualsevol obrer que reflexione i que veja les coses de conjunt dirà: "si els seus principis no serveixen per a forjar la unitat revolucionària, no serveixen per a res." "Ens replegarem en certs punts (continuen els nostres generosos leninistes) si és impossible arribar a un acord d'una altra manera." ¿Per què necessiten els leninistes replegar-se en alguns dels seus principis, precisament, si ja se n'han quedat amb un mínim? És absolutament incompreensible.

Se'ns dirà: "Però som a penes una petita minoria!" Bé. Llavors les dues majories (o millor dit les dues burocràcies que es recolzen en les dues majories) concretaran (o no) la seua fusió sense necessitat del nostre replegament. No els cal, puix són majoria. Els autors de les tesis no actuen com a propagandistes del leninisme sinó com a benefactors de la humanitat. Volen reconciliar els reformistes amb els stalinistes, inclús a expenses seues. Pitjor inclús, ho diuen per endavant sense que la situació els haja obligat a fer-ho. Capitulen per anticipat. Es repleguen plens de platònica generositat. Tot aquest raonament contradictori, pel qual els autors se senten simultàniament els representants d'una petita minoria i els inspectors generals de la història, és el malaurat resultat de la trampa que es prepararen a ells mateixos amb la consigna d'unitat orgànica desproveïda de tot contingut o carregada de contingut "mínim".

Els autors de les tesis s'obliguen, en el cas que els socialistes no vullguen acceptar la forma soviètica de poder, a intercedir davant dels stalinistes (els leninistes serien els intermediaris més lògics!) per a convèncer-los de retirar la consigna que ells mateixos consideren correcta. No és absurd, benvolguts camarades? Si vostès defenen davant dels socialistes la consigna de soviets (amb *la nostra* interpretació) poden guanyar-se les simpaties d'una part dels socialistes i fins i tot dels stalinistes. Al mateix temps romanen fidels a vostès mateixos alhora que s'asseguren el seu futur. Però a vostès això no els resulta prou perquè són els cortesans de la unitat. Si aquesta unitat es realitza per mitjà de vostès els stalinistes els tractaran de traïdors (i aquesta vegada no els mancarà raó) mentre que els socialistes revolucionaris giraran a l'esquerra de la mà dels stalinistes. Ningú els tractarà amablement. Aqueix és el destí de tots els cortesans polítics.

Vull cridar l'atenció dels camarades sobre el paràgraf 2, que parla de la necessitat de reconstruir el partit revolucionari “sobre els innumerables obstacles provocats per les runes de la Tercera Internacional i l'atracció que encara exerceix la Unió Soviètica”. Aquesta formulació és criminal. L'atracció “que encara exerceix” la Unió Soviètica es considera un obstacle per a la creació del partit revolucionari. ¿Què és el que atreu les àmplies masses, que no reben subsidis de la burocràcia, ni passatges gratuïts per a viatjar a les celebracions dels aniversaris, ni cap dels altres regals que reben molts “amics de l'URSS”? Les masses es diuen: és l'únic estat que ha sorgit de la revolució obrera. Aquest sentiment és profundament revolucionari. Es veu novament reforçat a causa del perill feixista. Caracteritzar com un obstacle aquest suport a la revolució proletària i les seues conquestes és criminal amb la Unió Soviètica i amb els obrers d'Occident.

Es podrà objectar: “només es tracta d'una expressió poc feliç; els autors es refereixen als perjudicials resultats de la influència de la burocràcia soviètica sobre una part del proletariat mundial.” Si només fos qüestió d'una expressió mal escollida, ni pagaria la pena discutir-ho. Desgraciadament no és aquest el cas. Entre la joventut, sobretot la no proletària, sovint es fa gala d'un radicalisme barat suscitant dubtes sobre el caràcter proletari de l'estat soviètic, identificant la Comintern amb la burocràcia soviètica i, sobretot, aquesta amb el conjunt de l'estat obrer. Aquest error és deu vegades més greu que, per exemple, el d'identificar a Jouhaux amb les organitzacions sindicals o a Blum amb tota la SFIO. Aquell que no tinga una posició clara i definida sobre aquest problema fonamental no té dret a parlar davant dels obrers perquè només pot semblar confusió i escepticisme, empentant vers el stalinisme als joves treballadors.

Quin és l'origen d'aquestes especulacions artificioses i inclús ambigües? La mala composició social de la Joventut Socialista. Massa estudiants. Molts pocs obrers. Els estudiants s'ocupen excessivament de si mateixos i molt poc del moviment obrer. Un ambient obrer disciplina un intel·lectual jove. El treballador vol aprendre les coses fonamentals i sòlides. Demana respostes clares. No li agraden aqueixos vols capritxosos.

La salvació del districte del Sena resideix en què els estudiants es mobilitzen en la dura tasca de reclutar obrers. Aquell que no vullga fer-ho no té res a buscar en l'organització socialista. L'organització proletària necessita intel·lectuals, però només per a ajudar a l'alçament de les masses treballadores. D'altra banda, els intel·lectuals sincerament revolucionaris i socialistes tenen molt que aprendre dels obrers. Cal adaptar el funcionament intern de la joventut a aquest objectiu, organitzar la divisió del treball, donar-los als estudiants o grups d'estudiants tasques precises en els barris obrers, etcètera. Les oscil·lacions

ideològiques seran tant menys freqüents quant més sòlida esdevinga la base proletària de l'organització.

¹ “Sobre les tesis ‘La unitat i la joventut’”, d’un butlletí intern sense data ni número del Partit dels Treballadors dels Estats Units.